

Vyučovací předmět :	Zeměpis
Období – ročník :	3. období – 6. ročník
Učební texty :	Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ: Planeta Země a její krajiny (SPN 1997) Obecný zeměpis – sešitové atlasy pro ZŠ (Kartografie Praha 1994)

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

1. organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
2. používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

3. prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
4. rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
5. porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

6. lokalizuje na mapách světadily, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
7. porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
8. zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

9. posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace
10. posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
11. zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
12. porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit

13. porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků

14. lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

15. porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny

16. uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)

17. uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

18. vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy

19. hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu

20. hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu

21. lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit

22. uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

23. ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

24. aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny

25. uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí
- osvojování a používání základních geografických pojmů a poznávacích metod
- získávání dovedností pracovat s plány a mapami
- vytváření aktivních přístupů k rozvíjení smyslu pro hodnoty přírody a lidských výtvorů

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Planeta Země				září
OVO 3: prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje příslušnost planety Země jako součást vesmíru a sluneční soustavy - chápe postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy - používá v praktických příkladech kulatost planety Země - hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy a oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi 	Postavení Země ve vesmíru. Tvar a pohyby planety Země; Měsíc.	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání</i> – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů <i>EV 2 Základní podmínky života</i> – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity); ovzduší (význam pro život na Zemi), půda (zdroj výživy)	
Globus a mapa				říjen - listopad
OVO 1: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů OVO 2: používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s globusem jako zmenšeným modelem Země - pracuje se zeměpisnými souřadnicemi při určování zeměpisné polohy jednotlivých lokalit na Zemi - orientuje se při určování časových pásem a přechodech datové meze na Zemi - používá různé druhy plánů a map, umí se orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle plánů a map různých měřítek 	Zeměpisná síť, souřadnice, určování zeměpisné polohy, určování časových pásem Různé druhy map a plánů, jejich měřítko. Obsah a grafika map, barvy, výškopis a polohopis. Nadmořská výška, hloubnice. Vysvětlivky, mapový klíč. Orientace plánů a mapy vzhledem ke světovým stranám. Práce s busolou, přepočet vzdáleností.	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání</i> – řešení problémů <i>MV 7 práce v realizačním týmu</i>	

	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší na příkladech rozdíl mezi digitální a analogovou mapou; - používá digitální mapy pro zobrazení a hodnocení geografické reality přírodního prostředí 	digitální mapy, mapové portály – charakteristiky, příklady užití v geografii i v běžném životě, příklady digitálních map a příklady mapových portálů ve vztahu k poloze školy, digitální mapa jako zdroj informací		
Přírodní sféra země a její složky				prosinec - březen
<p>OVO 4: rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</p> <p>OVO 5: porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými složkami přírodní sféry - posuzuje zemský povrch – reliéf, jako výsledek složitého působení přírodních procesů a lidských činností 	<p>Litosféra – pevninské tvary zemského povrchu, dno oceánu, činnost vnitřních geologických sil (sopečná činnost, zemětřesení, horotvorné pochody) a vnějších (zvětrávání)</p> <p>Atmosféra Počasí a podnebí Meteorologické jevy, tlak vzduchu, vítr (pasáty a monzuny) Teplotní pásy Ochrana ovzduší, celkový oběh vzduchu v atmosféře</p> <p>Hydrosféra Oběh vody, voda ve světovém oceánu, její vlastnosti, důsledky znečištění Voda na pevnině, říční síť a povodí, nádrže, sníh a ledovce, voda podpovrchová, ochrana vod</p>	<p><i>EV 1 Ekosystémy</i> – les (význam lesa); pole (význam, způsoby hospodaření na nich); vodní zdroje (důležitost pro krajinnou ekologii); moře (význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík,) a tropický deštný les (globální význam)</p> <p><i>EV 2 Základní podmínky života</i> – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, změny v potřebě zemědělské půdy)</p> <p><i>OSV 8 Komunikace</i> – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)</p>	<p>Test : 1.Světadíly a oceány</p>

		Pedosféra Složení půd, druhy a typy půd, eroze, ochrana půd, využití půd pro zemědělství		
Životní prostředí				duben - květen
<p>OVO 15: porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p> <p>OVO 16: uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</p> <p>OVO 17: uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p>	<p>- rozpozná typy přírodních krajin podle podnebných pásů</p> <p>- popíše typickou faunu a flóru podnebných pásů</p> <p>- uvede a popíše, jak se může osobně podílet na ochraně životního prostředí</p>	<p>Biosféra, význam slunečního záření – přírodní krajiny na Zemi</p> <p>Typy přírodních krajin podle podnebných pásů na Zemi (deštné lesy, savany, pouště a polopouště, lesy mírného pásu, stepi, tundry a polární pustiny)</p> <p>Výškové stupně v krajině, uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce</p> <p>Vlivy člověka na přírodní prostředí</p> <p>Typy krajin</p> <p>Ochrana přírod. prostředí, chráněná území</p>	<p><i>EV 1 Ekosystémy – les (význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka), tropický deštný les (ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém); kulturní krajina</i></p> <p><i>EV 2 Základní podmínky života – voda (ochrana její čistoty); ovzduší (ohrožování ovzduší a klimatické změny); půda (ohrožení půdy, změny v potřebě zemědělské půdy); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (ohrožování a ochrana ve světě a u nás); přírodní zdroje (vlivy na prostředí)</i></p> <p><i>EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí; ochrana přírody (význam ochrany přírody)</i></p> <p><i>EV 4 Vztah člověka k prostředí – nerovnoměrnost</i></p>	<p>Test :</p> <p>2. Všeobecně- zeměpisný</p>

			života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí)	
Terénní geografické praxe a aplikace				červen
<p>OVO 23: ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</p> <p>OVO 24: aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <p>OVO 25: uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou v terénu - pořizuje jednoduché náčrty krajiny - jedná a chová se v krajině podle zásad pohybu a pobytu v krajině a bezpečnosti v přírodě - používá dostupné přístroje a aplikace globálního polohového systému, vybrané produkty a aplikace dálkového průzkumu Země pro navigaci a orientaci ve svém okolí, při pohybu v terénu 	<p>Práce s busolou a mapou v terénu</p> <p>Orientace v terénu</p> <p>Pozorování a popis krajiny</p> <p>globální polohový systém – funkce a složky systému, princip měření polohy, záznam polohy bodu v terénu, záznam prošlé trasy v terénu, záznam plochy v terénu, navigace v okolí školy</p>	<p><i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; řešení problémů</i></p> <p><i>OSV 9 Kooperace a kompetice</i></p> <p><i>MV 7 práce v realizačním týmu</i></p>	